

**รูปแบบการนิเทศที่สนับสนุนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อยกระดับ
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนระดับประถมศึกษา**

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2

**Supervision model for Supporting Active Learning to Enhance
Achievement English for Primary Students under Khon Kaen
Primary Educational Service Area Office 2**

สมถวิล ชูเนตร.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2

Somtawil Choonate

Khon Kaen Educational Area District Office 2

*Corresponding author email: sochunate@gmail.com

Received: 18 Nov 2022

Revised: 10 Dec 2022

Accepted: 31 Dec 2022

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการเรียนรู้และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนระดับประถมศึกษา 2) เพื่อสร้างและพัฒนารูปแบบการนิเทศที่ส่งผลต่อการพัฒนาครูสู่การยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนระดับประถมศึกษา กลุ่มเป้าหมาย แบ่งตามขั้นตอนการวิจัย ได้แก่ ขั้นที่ 1 การศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการเรียนรู้และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย เชิงคุณภาพ เป็น รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศึกษานิเทศก์และผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 6 คน การวิจัยเชิงปริมาณ เป็น ครู ผู้บริหารโรงเรียนและนักเรียน จำนวน 405 คน ขั้นที่ 2 การสร้างและพัฒนารูปแบบการนิเทศที่ส่งผลต่อการพัฒนาครูสู่การยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนระดับประถมศึกษา กลุ่มเป้าหมาย เป็นผู้เชี่ยวชาญตามเกณฑ์กำหนด จำนวน 5 คน ตรวจสอบคุณภาพและความเหมาะสมของเครื่องมือการวิจัย และผู้ทรงคุณวุฒิตามเกณฑ์กำหนด จำนวน 9 ท่าน ตรวจสอบและยืนยันรูปแบบการนิเทศที่พัฒนาขึ้น เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย 1) แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง 2) แบบประเมินผล การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน 2) แบบประเมินผลการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษ 3) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน วิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้ ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เนื้อหา ตามจุดมุ่งหมาย และกรอบแนวคิดในการพัฒนาโดยวิธีการพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis) ข้อมูลเชิงปริมาณ วิเคราะห์โดยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป เพื่อหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

ขั้นที่ 1 ผลการศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการเรียนรู้และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 พบว่า 1) การจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษ โดยรวมอยู่ในระดับพอใช้ และ 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนระดับประถมศึกษา คะแนนเฉลี่ยโดยรวม ร้อยละ 29.38 เทียบกับเกณฑ์คุณภาพอยู่ในระดับพอใช้ และผลการสัมภาษณ์พบว่า สาเหตุที่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนระดับประถมศึกษา ต่ำหรือไม่ผ่านเกณฑ์นั้น เป็นเพราะการขาดแคลนครู ครูสอนไม่ตรงวิชาเอก ความมุ่งมั่นทุ่มเท การใช้สื่อวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนของครูบางคน ยังไม่ปรับปรุงพัฒนาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ความรู้ ความเข้าใจในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนบางโรงเรียน ความต่อเนื่องและวิธีการนิเทศ ที่หลากหลายในการนิเทศของศึกษานิเทศก์

ขั้นที่ 2 ผลการสร้างและพัฒนาแบบการนิเทศที่ส่งผลต่อการพัฒนาครูสู่การยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 พบว่า รูปแบบการนิเทศที่สร้างและพัฒนาขึ้น คือ AURA Model มีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ในระดับสูง (0.80-1.00) มีกระบวนการ 4 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 การสร้างความตระหนัก (Awareness) ขั้นตอนที่ 2 มุ่งสู่การนิเทศการศึกษาภายใต้การปฏิบัติงาน (Under Learning on the job) ขั้นตอนที่ 3 สะท้อนวิธีปฏิบัติการณ์ (Reflection Supervision approach) และขั้นตอนที่ 4 ประยุกต์สู่มืออาชีพ (Apply to professional) และรูปแบบการนิเทศที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพที่จะสามารถนำไปพัฒนาครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษ ที่จะส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนต่อไป

คำสำคัญ : ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน, ภาษาอังกฤษ, รูปแบบการนิเทศ

Abstract

The objectives of this research were as follows: 1) to study the conditions and problems of learning in teaching English on the achievement of primary students. 2) to develop a supervision model that effects of the English teacher development to raise the achievement in English for primary students. The target group used in the research divided according to the research process as follows: Step 1: Study the conditions and problems of teaching and learning and achievement in English I for primary students. The target group in the qualitative research were 6 persons consisted of the Deputy Director of the Education Service Area Office 2, supervisors and school administrators. The quantitative research were English teachers, school administrators and primary students totaling 405 persons. Step 2: Creating and developing a supervision model that effects towards the development the English teachers to raise the achievement for primary students. The target group were 5 experts to measurement the quality and suitability of research tools and qualified and amount of 9 experts to examined and confirmed the developed a supervision model. The tools used in the research were interview form, ability assessment form, classroom observation form, and the test. The data were analyzed using mean, standard deviation, and percentage.

The results of the research were as follows.

1. The results of the conditions and problems of learning in teaching English was at fair level and 2) the learning achievement in English for primary students the overall average score was 29.38% compared to the quality criteria at a fair level and the interview results found that teachers do not teach in the majors, lack of materials, knowledge and understanding of English teaching and also lack of supervision methods diversity of supervisors.

2. The results of The “AURA Model” supervision model consists of 4 steps; (A) Awareness, (U) Under Learning on the job, (R) Reflection Supervision approach and (A) Apply to professional and the Index of objective congruence was at the high level (0.80-1.00).

Keywords: Achievement, English language, Supervision style

1. บทนำ

การจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งเน้นการจัดการศึกษาที่ให้ความสำคัญทั้งด้านความรู้ ความคิด ความสามารถ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้และความรับผิดชอบต่อสังคม โดยยึดหลักผู้เรียนเป็นสำคัญตามความเชื่อที่ว่า “ผู้เรียนทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้” กระบวนการ จัดการเรียนรู้จึงมุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียน ได้พัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ ดังนั้นการจัดกระบวนการเรียนรู้จึงต้องจัดกิจกรรมให้ สอดคล้องกับ ความสนใจและความต้องการของผู้เรียน มุ่งให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการและการประยุกต์ใช้ความรู้อย่างเหมาะสม ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึก ปฏิบัติให้คิดเป็น ทำได้ ทั้งนี้สาระการเรียนรู้ต้องผสมผสานทั้งด้านความรู้ในเนื้อหาสาระตามรายวิชาที่ เรียนกับคุณธรรม จริยธรรม และ ค่านิยมถูกต้องดีงาม เข้าด้วยกัน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2554)

ปัจจุบันกระบวนการจัดการเรียนการสอน วิชาภาษาอังกฤษในโรงเรียนประถมศึกษาชั้นต้นว่า มี บทบาทและมีความสำคัญอย่างมากต่อการดำเนินชีวิตของคนไทย กระทรวงศึกษาธิการ ได้ตระหนัก ถึงความสำคัญของวิชาภาษาอังกฤษ จึงกำหนดให้มีการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ สำหรับการศึกษาระดับขั้นพื้นฐานตั้งแต่ช่วงชั้นที่ 1-4 (ประถมศึกษาปีที่ 1 ถึง มัธยมศึกษาปีที่ 6) ไว้ใน หลักสูตร แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 นอกจากจะให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ภาษาเพื่อความรู้แล้ว ยังมุ่งเน้น ให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาเป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารกับผู้อื่นและใช้ภาษาใน ชีวิตประจำวัน และการงานอาชีพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2554) ภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่ใช้ใน การติดต่อสื่อสารในยุคแห่งสังคมข่าวสาร ในการใช้เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ ข้อมูลข่าวสารและ แสวงหาวิทยาการใหม่ ๆ อาจกล่าวได้ว่าภาษาอังกฤษเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการเรียนรู้ในศตวรรษ ที่ 21 ด้วยเหตุนี้การจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษจึงยึดแนวการสอนภาษาอังกฤษ เพื่อการ สื่อสารมากขึ้น โดยเน้นความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารหรือเพื่อสื่อความหมายได้ และ ให้ความสำคัญกับการพัฒนาการใช้ภาษาทุกทักษะ คือทักษะฟัง พูด อ่าน และเขียน เพื่อให้

ผู้เรียนสามารถนำความรู้และประสบการณ์การเรียนรู้มาใช้ได้อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์ต่าง ๆ ในชีวิต ซึ่งแนวคิดการสอนภาษาอังกฤษดังกล่าวนี้เน้นว่าสอดคล้องกับหลักสูตรการปฏิรูปการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเรียนรู้ภาษาอย่างมีความหมาย เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจ และมีความสามารถใช้อย่างได้ด้วยตนเอง ได้ฝึกใช้ภาษาในสถานการณ์ที่มีโอกาสพบได้จริงในชีวิตประจำวัน โดยยังให้ความสำคัญกับโครงสร้างไวยากรณ์ตามที่ปรากฏอยู่ในเนื้อหาที่สื่อความหมายสัมพันธ์กับยุทธศาสตร์การสื่อสารด้วยวิธีการที่ถูกต้องและเหมาะสมกับสถานการณ์ต่าง ๆ (กรมวิชาการ, 2554)

อย่างไรก็ตาม แม้จะมีการปรับปรุงหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง แต่ปรากฏว่าการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในระดับประถมศึกษา ในปัจจุบันนี้ไม่ประสบผลเท่าที่ควร จากผลการทดสอบขั้นพื้นฐานระดับชาติของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2562 ระดับคะแนนของวิชาภาษาอังกฤษในระดับจังหวัด คะแนนเฉลี่ยที่ร้อยละ 21.56 ระดับสังกัดคะแนนเฉลี่ยที่ร้อยละ 21.34 และระดับประเทศคะแนนเฉลี่ยที่ร้อยละ 21.80 (กระทรวงศึกษาธิการ กรมวิชาการ, 2556) ถือว่าอยู่ในเกณฑ์ต่ำ แม้จะเห็นประโยชน์และความสำคัญของภาษา ผู้เรียนมักประสบปัญหาเมื่อต้องใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร ไม่สามารถนำภาษาที่เรียนไปใช้ในการปฏิบัติกิจกรรมในสถานการณ์จริงได้อย่างมั่นใจ ทั้งนี้สาเหตุหนึ่งของปัญหาคือ สภาพแวดล้อมซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญที่มีอิทธิพลต่อ การเรียนการสอนภาษาอังกฤษ สังคมไทยไม่ได้ใช้ภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวัน เมื่อผู้เรียนพูดภาษาอังกฤษที่โรงเรียน แต่หลังจากกลับบ้านไปแล้วก็ไม่ได้พูดภาษาอังกฤษ ทำให้การใช้ภาษาขาดความต่อเนื่อง (กรมวิชาการ, 2554) ส่งผลให้ผู้เรียนไม่กล้าแสดงเพราะขาดความมั่นใจและเขินอาย (กัลยชลากรณ์ มหาพัฒนาไทย, 2548)

จากสภาพปัญหาและข้อมูลดังกล่าว สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 โดยกลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา ได้ดำเนินการนิเทศเพื่อพัฒนาระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาภาษาอังกฤษของโรงเรียนในสังกัด จากปีการศึกษา 2560-2562 ทั้งการจัดอบรม ประชุมสัมมนา พัฒนาระบบการเรียนรู้ การวิจัยและพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้รายวิชาภาษาอังกฤษ การจัดทำคู่มือและแผนการจัดการเรียนรู้ รวมทั้งการพัฒนาแหล่งเรียนรู้และสื่อการเรียนรู้ เป็นต้น เมื่อวิเคราะห์ผลจากการดำเนินงานในรอบหลายปีที่ผ่านมา ได้มุ่งเน้นในการพัฒนาสภาพทางด้านปัจจัยและด้านกระบวนการได้แก่ กระบวนการบริหาร กระบวนการเรียนการสอน สำหรับกระบวนการนิเทศ ควรมีการดำเนินการให้มากขึ้น ทั้งนี้เพื่อที่จะส่งผลต่อผลผลิตที่เป็นคุณภาพของผู้เรียน ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนตามหลักสูตรสถานศึกษาที่กำหนด ซึ่งแสดงให้เห็นถึงสภาพที่ต้องมีการพัฒนา เพื่อยกระดับคุณภาพโรงเรียนขนาดเล็กที่หลากหลาย โดยเน้นกิจกรรมตามกรอบความคิดดังกล่าว ข้างต้นผ่านกระบวนการนิเทศ ติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลการ

ดำเนินงาน สามารถช่วยกระตุ้น แก้ปัญหาและให้ขวัญกำลังใจ ในการดำเนินงาน การพัฒนาและยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาภาษาอังกฤษให้ประสบความสำเร็จ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 2. 2561 : 30) โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีนโยบายให้ทุกสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มีศูนย์การเรียนการสอนภาษาอังกฤษ หรือที่เรียกชื่อว่า “ศูนย์ ERIC” (English Resource and instruction Centre) เป็นศูนย์วิชาการให้บริการด้านหนังสือ เอกสารและตัวอย่างสื่ออุปกรณ์การสอนภาษาอังกฤษแก่ครูในจังหวัด หรือกลุ่มโรงเรียนเดียวกัน รวมทั้งให้คำแนะนำในการติดต่อแหล่งวิทยาการอื่น ๆ เป็นสถานที่จัดประชุมสัมมนา แสดงเอกสารและจัดกิจกรรมด้านการเรียนการสอนภาษาอังกฤษตามควรแก่โอกาส เป็นศูนย์ศึกษาค้นคว้าวิจัยเกี่ยวกับการเรียน การสอนภาษาอังกฤษ และเป็นสถานที่สำหรับนักเรียนเข้ามาฝึกทักษะภาษาอังกฤษเพิ่มเติม นอกเหนือจากการเรียนในห้องเรียนตามปกติ

จากผลการประเมินคุณภาพการศึกษาของนักเรียนในชั้น ป.3 โดยสำนักทดสอบทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และ ป.6, ม.3 และม.6 จากการทดสอบระดับชาติ O-Net (Ordinary National Education) โดยสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน) ในช่วงปีการศึกษา 2559-2561 พบว่า คะแนนเฉลี่ยของแต่ละวิชาเกือบทั้งหมดไม่ถึงร้อยละ 50 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2561 : 8) ในขณะที่ผลการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสาม ของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ระหว่างปีงบประมาณ 2560-2562 พบว่า สถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ที่เข้ารับการประเมินจำนวน 22,456 แห่ง ไม่ผ่านการรับรองจำนวน 4,384 แห่ง (ข้อมูล ณ วันที่ 27 มกราคม 2562) สถานศึกษาเหล่านี้ส่วนใหญ่จะเป็นสถานศึกษาระดับประถมศึกษาที่มีจำนวนนักเรียนต่ำกว่า 300 คน ที่ด้อยโอกาสในการพัฒนาอยู่พื้นที่ห่างไกล ขาดแคลนปัจจัยในการสนับสนุนการจัดการเรียนการสอน ผู้ปกครองส่วนใหญ่ฐานะยากจน ซึ่งการวิเคราะห์เบื้องต้นของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องพบว่า สาเหตุหลักที่สถานศึกษาส่วนใหญ่ไม่ได้รับการรับรองมาตรฐาน คือผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนเกือบทุกกลุ่มสาระอยู่ในระดับต่ำ (มาตรฐาน ที่ 5) ผู้เรียนมีทักษะการคิดวิเคราะห์อยู่ในระดับไม่พึงพอใจ (มาตรฐานที่ 4) ขาดการใฝ่รู้ใฝ่เรียน (มาตรฐานที่ 6) ซึ่งการวิเคราะห์ดังกล่าว เชื่อมโยงกับคุณภาพ การจัดการเรียนการสอนของครูที่ยังต้องได้รับการพัฒนา (มาตรฐานที่ 9) และครูมีวุฒิ ความรู้ความสามารถไม่ตรงกับวิชาที่สอน รวมทั้งครูไม่เพียงพอ (มาตรฐานที่ 8) (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2562 : 12) ผลการประเมินดังกล่าว สอดคล้องกับผลประเมินคุณภาพการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 2 ที่พบว่า คะแนนผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนที่เข้ารับการประเมินคุณภาพการศึกษาโดยการทดสอบของทั้ง 2 หน่วยงาน ในภาพรวมยังไม่ผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำของเขตพื้นที่และของประเทศ และผลการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสาม โดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพ

การศึกษา (สมศ.) ก็พบว่า มาตรฐานด้านผู้เรียนอยู่ในระดับปรับปรุงเป็นส่วนใหญ่ โดยเฉพาะมาตรฐานที่เกี่ยวกับความรู้พื้นฐานตามหลักสูตร ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ คิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรองและมีวิสัยทัศน์ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2560 : 40) และยังสอดคล้องกับผลการประเมินของคณะกรรมการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล และนิเทศการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ที่พบว่า 1) นักเรียนในสังกัดขาดความสนใจในการเรียน ไม่กระตือรือร้นที่จะเรียน 2) นักเรียนไม่เห็นความสำคัญของการประเมินผลในระดับต่าง ๆ นักเรียนมีพื้นฐานความรู้ในสาระต่าง ๆ อยู่ในระดับต่ำ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 2. 2561 : 3)

จากสภาพการดำเนินงานและข้อจำกัดดังกล่าว ในปีการศึกษา 2562 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ได้หาแนวทางในการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนระดับประถมศึกษาขึ้น เป็นกรอบการพัฒนาผ่านกระบวนการนิเทศอย่างเป็นระบบด้วยเหตุปัจจัยดังกล่าวผู้วิจัยในฐานะศึกษานิเทศก์ที่รับผิดชอบกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศโดยเฉพาะภาษาอังกฤษซึ่งมีความสำคัญเป็นอันดับแรกที่จะส่งเสริมทักษะการสื่อสารให้สอดคล้องกับทักษะในศตวรรษที่ 21 สำหรับนักเรียนในระดับประถมศึกษา จึงสร้างและพัฒนารูปแบบการนิเทศที่จะช่วยขับเคลื่อน ส่งเสริมและพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนเพื่อการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนระดับประถมศึกษา ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ต่อไป

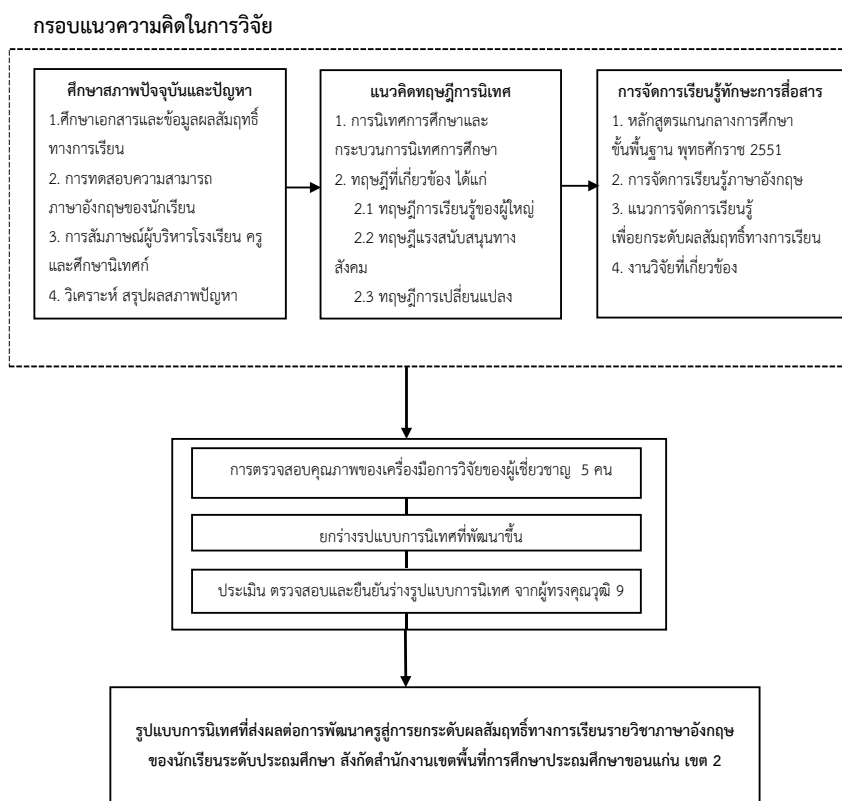
2. วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการเรียนรู้และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2
2. เพื่อสร้างและพัฒนารูปแบบการนิเทศที่ส่งผลต่อการพัฒนาครูสู่การยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2

3. วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย

การวิจัยการสร้างและพัฒนารูปแบบการนิเทศที่ส่งผลต่อการพัฒนาครูสู่การยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาภาษาอังกฤษ ของนักเรียนระดับประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ผู้วิจัยได้ดำเนินการ วิชรา เล่าเรียนดี (2013);

ทฤษฎีการเรียนรู้ที่นำมาใช้ในการพัฒนารูปแบบการนิเทศ โดยเฉพาะทฤษฎีการสื่อสาร Costa, and Garmston (2011), ทฤษฎีแรงจูงใจและสร้างแรงจูงใจของ Frederick Herzberg, ทฤษฎีการเปลี่ยนแปลง ของ Bennis, 1989, cited in Arnstein, and Hunkin (2004) ทฤษฎีการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ Houle (1961; cited in Glatthorn, 1990) กล่าวได้ว่า การนำความรู้ด้านทฤษฎีการเรียนรู้ ไปใช้ในการพัฒนารูปแบบการนิเทศจำเป็นต้องตระหนักว่าการนิเทศการศึกษา ต้องเป็นความต้องการความรู้ ทักษะวิธีเพื่อส่งเสริม ความเป็นปัจเจกบุคคล สอดคล้องกับความต้องการขององค์กร เน้นการมีส่วนร่วมในการวางแผนและ การเรียนรู้จากการปฏิบัติงานและยอมรับผลร่วมกัน

ภาพ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

4. วิธีการดำเนินการวิจัย

กระบวนการสร้างและพัฒนาารูปแบบการนิเทศที่ส่งผลต่อการพัฒนาครูสู่การยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 มีวิธีการดำเนินการวิจัยตามขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 การศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการเรียนรู้และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

ในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยดำเนินการ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่จะนำไปกำหนดเป็นองค์ประกอบต่าง ๆ ในการสร้างรูปแบบการนิเทศ ดังนี้

- 1.1 วิเคราะห์ผลการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน
- 1.2 วิเคราะห์ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษ
- 1.3 วิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนระดับประถมศึกษา

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1.1 การวิจัยเชิงคุณภาพ

1.1.1 ประชากรได้แก่ รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 จำนวน 3 คน ศึกษาในเทศก์ จำนวน 17 คน ผู้บริหารโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายสถานศึกษาท่าศาลา และศูนย์เครือข่ายสถานศึกษาโพนเพ็ก จำนวน 15 คน รวมทั้งสิ้น 35 คน

1.1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 จำนวน 1 คน ศึกษาในเทศก์ จำนวน 3 คน โดยมีเกณฑ์คัดเลือก ผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในพื้นที่อำเภอภูผาธิร์ ส่วนผู้บริหารโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายสถานศึกษาท่าศาลา และศูนย์เครือข่ายสถานศึกษาโพนเพ็ก จำนวน 2 คน รวมทั้งสิ้น 6 คน โดยมีเกณฑ์คัดเลือกคือเป็นประธานศูนย์เครือข่ายสถานศึกษา ซึ่งกลุ่มตัวอย่างโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) (บุญชม ศรีสะอาด. 2543 : 96)

1.2 การวิจัยเชิงปริมาณ

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 405 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียนในโรงเรียนศูนย์เครือข่ายสถานศึกษาท่าศาลา และศูนย์เครือข่ายสถานศึกษาโพนเพ็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ที่ปฏิบัติหน้าที่ในปีการศึกษา 2563 จำนวน 15 คน ครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษ ในโรงเรียนศูนย์เครือข่ายสถานศึกษาท่าศาลา และศูนย์เครือข่ายสถานศึกษาโพนเพ็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ที่ปฏิบัติหน้าที่ในปีการศึกษา 2563 จำนวน 90 คน และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ใน

โรงเรียนศูนย์เครือข่ายสถานศึกษาท่าศาลา และศูนย์เครือข่ายสถานศึกษาโพนเพ็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ที่ปฏิบัติหน้าที่ในปีการศึกษา 2563 จำนวน 300 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

เครื่องมือและขั้นตอนในการสร้างมื่อที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล แบ่งตามวิธีการวิจัยได้ ดังนี้

1.1 การวิจัยเชิงคุณภาพ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยในครั้งนี้ เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างจำนวน 5 ข้อ ใช้สัมภาษณ์บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนระดับประถมศึกษา ได้แก่ รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ศักขานีเทศก์และผู้บริหารโรงเรียน ในประเด็นที่เกี่ยวกับการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2

1.2 การวิจัยเชิงปริมาณ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่

1.2.1 แบบประเมินผลการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน

1.2.2 แบบประเมินผลการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนวิชา

ภาษาอังกฤษ

1.2.3 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนระดับประถมศึกษา

2. ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2.1 การสร้างแบบสัมภาษณ์

2.1.1 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามกรอบแนวคิดเพื่อประโยชน์ในการสร้างแบบสัมภาษณ์

2.1.2 กำหนดจุดมุ่งหมาย รูปแบบ เนื้อหาและประเด็นการสัมภาษณ์

2.1.3 ร่างแบบสัมภาษณ์ ซึ่งเป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างจำนวน 5 ข้อ เพื่อใช้สัมภาษณ์บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนระดับประถมศึกษา ได้แก่ รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ศักขานีเทศก์ และผู้บริหารโรงเรียน ในประเด็นที่เกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 แล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่านตรวจพิจารณาความเที่ยงตรง และความครอบคลุม เหมาะสมของข้อคำถาม

2.1.4 แก้ไข ปรับปรุงแบบสัมภาษณ์ที่ผู้เชี่ยวชาญ แนะนำ แล้ว
จัดพิมพ์ฉบับจริง

2.2 การสร้างแบบประเมินผลการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน มี
ขั้นตอนดังนี้

2.2.1 ศึกษาหลักเกณฑ์ วิธีการ ในการสร้างแบบสอบถาม จากหนังสือ
วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์ การประเมินผลและการสร้างแบบทดสอบ และ
หนังสือการวิจัยเบื้องต้น

2.2.2 สร้างแบบประเมินฉบับร่าง เป็นแบบประเมินที่มีข้อคำถาม 2
ตอน ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้รับการประเมิน มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบ
รายการ (Check- List) จำนวน 3 ข้อ สอบถามเรื่อง เพศ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ใน
การบริหาร ตอนที่ 2 เป็นแบบประเมิน ผลการบริหารงานวิชาการ 7 ด้าน จำนวน 40 ข้อ คำถาม
เป็นลักษณะมาตราส่วนประมาณค่า 4 ระดับ ตามเกณฑ์การประเมินแบบ Rubric Scoring คือ ดี
มาก ดี พอใช้ และปรับปรุง (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2543 : 74)

2.2.3 นำแบบประเมินที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการนิเทศ ด้าน
การบริหาร. จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความเหมาะสมของข้อคำถาม ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา
(Content Validity) และรูปแบบภาษา

2.2.4 แก้ไข ปรับปรุงแบบประเมินที่ผู้เชี่ยวชาญให้ข้อเสนอแนะ และ
หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC) คัดเลือก
แบบสอบถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ .67 -1.00 ได้แบบสอบถาม จำนวน 27 ข้อ นำไปทดลองใช้และ
พบว่ามีความเชื่อมั่นทั้งฉบับ 0.97

2.2.5 จัดพิมพ์แบบประเมินฉบับสมบูรณ์ นำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

2.3 การสร้างแบบประเมินผลการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนวิชา
ภาษาอังกฤษ

2.3.1 ศึกษาหลักเกณฑ์ วิธีการ ในการสร้างแบบประเมิน

2.3.2 สร้างแบบประเมินฉบับร่าง เป็นแบบประเมินที่มีข้อคำถาม 2
ตอน ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้รับการประเมิน เป็นลักษณะตรวจสอบรายการ
(Check- List) จำนวน 3 ข้อ สอบถามเรื่อง เพศ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในการสอน ตอนที่ 2
เป็นแบบประเมิน ผลการจัดการเรียนรู้ 4 ด้าน จำนวน 30 ข้อ คำถามเป็นลักษณะมาตราส่วนประมาณ
ค่า 4 ระดับ ตามเกณฑ์การประเมินแบบ Rubric Scoring คือ ดีมาก ดี. พอใช้ และ ปรับปรุง
(พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2543 : 74)

2.3.3 นำแบบประเมินที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญชุดเดิมกับการสร้างแบบประเมินผลการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน ตรวจสอบความเหมาะสมถูกต้องของข้อความคำถามความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และรูปแบบของภาษา

2.2.4 แก้ไข ปรับปรุงแบบประเมินที่ผู้เชี่ยวชาญได้เสนอแนะไว้ และหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC) คัดเลือกแบบประเมินที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.67 -1.00 ได้แบบสอบถาม จำนวน 23 ข้อ นำไปทดสอบที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ 0.80

2.2.5 จัดพิมพ์แบบประเมินฉบับสมบูรณ์ นำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยเชิงคุณภาพ

3.1.1 ข้อมูลสภาพปัจจุบัน

3.1.1.1 ชี้แจงวัตถุประสงค์ในการวิจัยให้รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ผู้อำนวยการกลุ่มศึกษานิเทศก์ ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษ และขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1.1.2 ผู้วิจัย สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ประกอบด้วย รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 จำนวน 1 คน ศักขานิเทศก์ จำนวน 3 คน ผู้บริหารที่ปฏิบัติหน้าที่ประธานศูนย์เครือข่ายสถานศึกษาท่าศาลา และศูนย์เครือข่ายสถานศึกษาโพนเพ็ก จำนวน 2 คน รวมทั้งสิ้น 6 คน โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง

3.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยเชิงปริมาณ

3.2.1 ข้อมูลสภาพปัจจุบันปัญหา

3.2.1.1 ผู้วิจัยแจกหนังสือขอความร่วมมือตอบแบบสอบถามให้โรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างพร้อมแบบสอบถามในวันประชุมประจำเดือนของผู้บริหารโรงเรียน 18 มิถุนายน 2563

3.2.1.2 ผู้วิจัยรวบรวมแบบสอบถามจากโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างคัดเลือกฉบับที่สมบูรณ์ได้ครบทั้งหมด จำนวน 405 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

3.2.1.3 ข้อมูลผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนก่อนพัฒนา เก็บรวบรวมข้อมูลโดยทำการวิเคราะห์เอกสารรายงานผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนระดับประถมศึกษา ปีการศึกษา 2562-2563

ขั้นที่ 2 การสร้างและพัฒนารูปแบบการนิเทศที่ส่งผลต่อการพัฒนาครูสู่การยกระดับผลสัมฤทธิ์

ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ ระดับประถมศึกษา

ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนที่ผู้วิจัยดำเนินการต่อจากขั้นที่ 1 โดยการนำเอาบทสรุปผลการศึกษา และวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ ในขั้นตอนที่ 1 มาเพื่อกำหนดองค์ประกอบและออกแบบรูปแบบการนิเทศ ตามกรอบแนวคิดในการพัฒนา โดยผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. กลุ่มเป้าหมาย

1.1 กลุ่มเป้าหมายที่เป็นผู้ให้ข้อมูลใช้ในการกำหนดองค์ประกอบในการสร้างและพัฒนา รูปแบบการนิเทศที่ส่งผลต่อการพัฒนาครูสู่การยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ ระดับประถมศึกษา ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารการศึกษา จำนวน 3 ท่าน ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการนิเทศการศึกษา จำนวน 3 ท่าน ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการจัดการเรียนรู้ จำนวน 3 ท่าน รวม 9 ท่าน

1.2 กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการนิเทศเป็นผู้ทรงคุณวุฒิด้าน การพัฒนาคุณภาพการศึกษา จำนวน 5 ท่าน

2. เครื่องมือและขั้นตอนในการสร้างมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล. ประกอบด้วย

2.1.1 แบบการสนทนากลุ่ม

2.1.2 แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อรูปแบบการนิเทศที่ส่งผลต่อคุณภาพครูสู่การยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ ระดับประถมศึกษา

2.2 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2.2.1 ศึกษาเอกสารตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวกับการสร้างรูปแบบการนิเทศและแนวคิดทฤษฎีหลักการในการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)

2.2.2 ประมวลข้อมูล ความรู้ที่ได้จากการศึกษา กำหนดประเด็นคำถามนำการอภิปรายในการใช้สนทนากลุ่ม โดยขอคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญ สร้างแบบประเมินลักษณะของคำถามนำสนทนากลุ่ม เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาจำนวน 3 ท่านตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ความชัดเจนและความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2543 : 61-62) และหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC)

2.2.3 นำข้อเสนอแนะที่ได้มาปรับปรุงแก้ไข เนื้อหา สำนวนภาษา ของคำถามนำ สทนากลุ่ม โดยให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการจัดสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)

2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

2.3.1 ศึกษาข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผลการวิเคราะห์สภาพปัญหาจากขั้นตอนที่ 1 มาใช้ประกอบในการกำหนดองค์ประกอบ โครงสร้างของรูปแบบ

2.3.2 ผู้วิจัยดำเนินการสนทนากลุ่มย่อย (Focus Group)

2.3.3 ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องรูปแบบการนิเทศ เพื่อกำหนด ขั้นตอนและองค์ประกอบของรูปแบบ กำหนดขั้นตอนและองค์ประกอบของรูปแบบ โดยมี รายละเอียด ดังนี้

2.3.3.1 กำหนดองค์ประกอบด้านต่าง ๆ ให้เหมาะสม

2.3.3.2 กำหนดรายละเอียดขององค์ประกอบ วิธีการ ระยะเวลาในการปฏิบัติ

2.3.3.3 กำหนดนิยามความหมาย กิจกรรมขององค์ประกอบต่าง ๆ

2.3.3.4 กำหนดเป้าหมายผลผลิตของกิจกรรมแต่ละ องค์ประกอบ

2.3.4 นำรูปแบบของการนิเทศที่ส่งผลต่อคุณภาพครูสู่การยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ ระดับประถมศึกษา ฉบับร่างพร้อมเอกสารประกอบส่งให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน (ปรากฏชื่อในภาคผนวก ค) ตรวจสอบพิจารณาองค์ประกอบ นิยาม และขั้นตอนการดำเนินงาน ความเป็นไปได้และความเหมาะสม

2.3.5 ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิจนได้รูปแบบ การนิเทศที่ส่งผลต่อคุณภาพครูสู่การยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ ระดับ ประถมศึกษาที่สมบูรณ์

5. ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียน

1.1 การจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอน พบว่า มีคุณภาพโดยรวมอยู่ในระดับพอใช้

1.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียน ก่อนพัฒนาตามรูปแบบการนิเทศ พบว่า ร้อยละคะแนนเฉลี่ยโดยรวม ร้อยละ 29.38 ซึ่งเมื่อเทียบกับเกณฑ์คุณภาพอยู่ในระดับพอใช้

1.3 สรุปผลการสัมภาษณ์ พบว่า สาเหตุที่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนระดับประถมศึกษาไม่สูงหรือไม่ผ่านเกณฑ์นั้น เป็นเพราะการขาดแคลนครู ครูสอนไม่ตรงวิชาเอก ความมุ่งมั่น ทุ่มเท การใช้สื่อวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนของครูบางคน ยังไม่ปรับปรุงพัฒนาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ความรู้ ความเข้าใจในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนบางโรงเรียน ความต่อเนื่องและวิธีการนิเทศที่หลากหลายในการนิเทศของศึกษานิเทศก์

2. ผลการสร้างและพัฒนารูปแบบการนิเทศที่ส่งผลต่อการพัฒนาครูสู่การยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ประกอบด้วย

2.1 ผลและวิเคราะห์การจัดกลุ่มสนทนา พบว่า ระดับประถมศึกษาส่วนใหญ่ ครูไม่ครบชั้น สอนหลายกลุ่มสาระการเรียนรู้ จึงทำให้สอนไม่ตรงวิชาเอก ควรมีการพัฒนาครูผู้สอน จัดหาสื่อการจัดการเรียนรู้ สร้างจิตสำนึกให้กับครูผู้สอน มีการนิเทศติดตามช่วยเหลือครูอย่างหลากหลายวิธีการบริหารงานวิชาการที่ดีมีประสิทธิภาพ รวมทั้งการจัดการเรียนรู้ของครูมีส่วนช่วยยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนได้อย่างมากและการที่ศึกษานิเทศก์ มีแผนการนิเทศชัดเจน การนิเทศมีความต่อเนื่องหลากหลายวิธี และสะท้อนผลการนิเทศที่ทันท่วงทีจะช่วยให้ผู้บริหารและครูมีข้อมูลที่จะเป็นฐานในการยกระดับคุณภาพผู้เรียน

2.2 ผลการตรวจสอบรูปแบบการนิเทศที่ส่งผลต่อการพัฒนาครูสู่การยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 โดยผู้ทรงคุณวุฒิ พิจารณาเห็นว่า รูปแบบการนิเทศที่ส่งผลต่อการพัฒนาครูสู่การยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน ระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 มีความสอดคล้องกันในทุกประเด็นโดยมีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ในระดับสูง คือตั้งแต่ 0.80 ถึง 1.00 มีองค์ประกอบ ดังนี้ กระบวนการนิเทศ 4 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 การสร้างความตระหนัก (Awareness) ซึ่งมีกิจกรรมการพัฒนา 4 กิจกรรม คือ กิจกรรมมองกว้างคิดไกล กิจกรรมใส่ใจการเปลี่ยนแปลง กิจกรรมแสดงแนวความคิดใหม่ และกิจกรรมปรับใช้ในการปฏิบัติงาน ขั้นตอนที่ 2 มุ่งสู่การนิเทศการศึกษาภายใต้การปฏิบัติงาน (Under Learning on the job) ขั้นตอนที่ 3 สะท้อนวิธีปฏิบัติการณ์ (Reflection Supervision approach) และขั้นตอนที่ 4 ประยุกต์สู่มีอาชีพ (Apply

to professional) 6 วิธีในการนิเทศ คือ 1) การนิเทศโดยใช้เอกสารการนิเทศ 2) การนิเทศโดยการอบรม/สัมมนา 3) การนิเทศภายในโรงเรียน 4) การนิเทศโดยใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ 5) การนิเทศโดยใช้เครือข่ายร่วมพัฒนา และ 6) นิเทศโดยการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ 4 ขั้นตอนการปฏิบัติ ได้แก่ ขั้นวางแผน (Plan) ขั้นปฏิบัติ (Action) ขั้นสังเกตและประเมินผล (Observe) และขั้นสะท้อนผลการปฏิบัติ (Reflect)

6. การอภิปรายผล

จากผลการสร้างและพัฒนารูปแบบการนิเทศที่ส่งผลต่อการพัฒนาครูสู่การยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนระดับประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ผู้วิจัยพบประเด็นสำคัญที่ควรนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. ก่อนใช้รูปแบบการนิเทศที่ส่งผลต่อการพัฒนาครูสู่การยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ที่พบว่า การจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอน มีคุณภาพโดยรวมอยู่ในระดับพอใช้ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียน ร้อยละคะแนนเฉลี่ยโดยรวม ร้อยละ 29.38 ซึ่งมีคุณภาพระดับพอใช้ ที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ในปีการศึกษา 2562 ที่ผ่านมา หน่วยงานต้นสังกัดมีโครงการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ทำให้ผู้บริหารโรงเรียนได้รับการพัฒนาอย่างสม่ำเสมอเช่นเดียวกับครูผู้สอน แต่อย่างไรก็ตามครูผู้สอนในระดับประถมศึกษา ส่วนหนึ่งมีภาระงานมาก และยังคงต้องปรับปรุงเทคนิควิธีสอนให้เหมาะสมกับบริบทและสภาพปัญหาของนักเรียนในแต่ละชั้นเรียนจึงจะสามารถทำให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ที่ดีขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ คอลลิน (Collin, 2003 : 33-A) ได้ศึกษาการรับรู้ของครูและผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาเกี่ยวกับการฝึกการนิเทศครูสมัยใหม่และหลังสมัยใหม่ ตามประวัติและความเป็นมาการนิเทศครูได้ใช้เครื่องมือควบคุมคุณภาพการสอน การริเริ่มศึกษาเมื่อไม่นานมานี้ ซึ่งออกแบบมาเพื่อช่วยให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนและให้ตรงความต้องการของแนวคิดที่กำลังวิวัฒนาการเกี่ยวกับบุคคลที่ได้รับการศึกษาได้เปลี่ยนแปลงจากบทบาทครูส่งความรู้เกี่ยวกับสารสนเทศถึงผู้อำนวยการความสะดวกในการเรียนการสอน จำเป็นต้องให้ความสะดวกแก่บทบาทหน้าที่ที่กำลังเปลี่ยนแปลงไปของครูเพื่อช่วยให้ก้าวหน้าในวิชาชีพที่จำเป็น และผลลัพธ์กลับมาก็เพิ่มภาวะผู้นำของครู วิธีการแบบดั้งเดิมหรือแบบสมัยใหม่เข้าสู่การนิเทศครู มักพบว่าไม่มีความหมายและไม่มีประสิทธิผล การฝึกการนิเทศครูหลังสมัยใหม่ ถูกผลักดันจากการริเริ่มเปลี่ยนแปลงจากการบังคับโดยรัฐ ซึ่งออกแบบเพื่อส่งเสริมการสะท้อนผลของการปฏิบัติ

ร่วมมือกับเพื่อนร่วมงานและผู้นิเทศการเน้นผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนและการเชื่อมโยงอย่างชัดเจนเข้ากับการพัฒนาวิชาชีพของครู

2. การสร้างและพัฒนารูปแบบการนิเทศที่ส่งผลต่อการพัฒนาครูสู่การยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนระดับประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ที่พบว่าผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านมีเห็นสอดคล้องกันว่า รูปแบบที่สร้างและพัฒนาขึ้น มีองค์ประกอบที่เหมาะสม เป็นไปได้สูงที่จะนำไปพัฒนาครูซึ่งจะนำไปสู่การยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนได้ ที่ผลเป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า กระบวนการศึกษาวิเคราะห์สภาพปัจจุบันปัญหา ตลอดจนวิธีการของการได้มาซึ่งบทสรุปของเป้าหมายในการพัฒนาที่มีความหลากหลายทำให้มีข้อมูลที่ชัดเจน ผ่านการตรวจสอบโดยผู้ทรงคุณวุฒิ สอดคล้องกับสุภาภรณ์ กิตติรัชดานนท์และคณะ (2551 : 74-75) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1) รูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานประกอบด้วยประเด็นหลัก 7 ด้าน และ 23 ประเด็นย่อย ดังนี้ 1) ด้านวัตถุประสงค์ของการนิเทศ มี 1 ประเด็นย่อย คือ เพื่อส่งเสริม สนับสนุน ช่วยเหลือและร่วมมือกับครูให้สามารถพัฒนาตนเองพัฒนาวิชาชีพและพัฒนาการเรียนการสอน ที่จะนำไปสู่คุณภาพของผู้เรียน 2) ด้านเนื้อหาของการนิเทศ มี 5 ประเด็นย่อย คือ การพัฒนาหลักสูตรอิงมาตรฐาน การออกแบบการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การวัดผลประเมินผลการเรียนรู้ การบริหารจัดการชั้นเรียน 3) ด้านกระบวนการนิเทศ มี 6 ประเด็นย่อย คือ การสร้างความตระหนักเกี่ยวกับคุณภาพ การวางแผนการนิเทศ การสร้างเครื่องมือ สื่อการนิเทศ การนิเทศการเรียนการสอน การประเมินติดตามผล การขยายผล สร้างวัฒนธรรมคุณภาพ โดยใช้กระบวนการจัดการความรู้ 4) ด้านวิธีการนิเทศ มี 4 ประเด็นย่อย คือ การนิเทศแบบตรวจตรา การนิเทศแบบให้ผลผลิต การนิเทศแบบคลินิก การนิเทศเพื่อพัฒนา 5) ด้านผู้นิเทศ มี 3 ประเด็นย่อย คือ ศึกษาในเทศก์สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาครูวิชาการของโรงเรียน 6) ด้านระยะเวลาการนิเทศ มี 1 ประเด็นย่อย คือ นิเทศทั้งในและนอกเวลาที่ครูทำการสอน 7) ด้านปัจจัยเอื้อสำหรับการนิเทศ มี 3 ประเด็นย่อย คือ การจัดทาระบบรายงานผลการนิเทศภายในของสถานศึกษาที่เข้าใจง่าย ถูกต้อง และเป็นรูปธรรมเพื่อการติดตามผลของหน่วยงานต้นสังกัด การพัฒนาความรู้ด้านการนิเทศภายในให้แก่ผู้บริหารสถานศึกษาและทีมผู้บริหาร การกำหนดบทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาและทีมงานให้ชัดเจนมากขึ้น 2) รูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เมื่อนำไปทดลองใช้ในสถานการณ์จริง พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนสามารถปฏิบัติตามรูปแบบที่กำหนดไว้ในรูปแบบได้อย่างเป็นรูปธรรม ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีความพึง

พอใจ 3) รูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่พัฒนาขึ้น มีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์และความถูกต้องอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ วชิรา เครือคำอ้าย (2552 : 121) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการนิเทศนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู เพื่อพัฒนาสมรรถภาพ การจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการคิดของนักเรียนประถมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบ การนิเทศนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู เพื่อพัฒนาสมรรถภาพการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการคิดของนักเรียนประถมศึกษา มีชื่อว่า รูปแบบการนิเทศดับเบิลพีไออี (PPIE) ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ดังนี้ 1) ขั้นเตรียมความรู้/เทคนิควิธีการจัดการเรียนรู้ (Preparing : P) 2) ขั้นเตรียมวางแผนการนิเทศ (Planning : P) 3) ขั้นดำเนินการนิเทศการสอน (Implementing : I) 4) ขั้นประเมินผลการนิเทศ (Evaluating : E) รูปแบบการพัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพโดยการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ และการตรวจสอบประสิทธิภาพเชิงประจักษ์ ผลการตรวจสอบพบว่า อาจารย์พี่เลี้ยงมีสมรรถภาพการนิเทศการสอนที่ส่งเสริมการคิด หลังการใช้รูปแบบสูงกว่าก่อนการใช้รูปแบบการนิเทศ นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูมีสมรรถภาพการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการคิด หลังการใช้รูปแบบสูงกว่าก่อนการใช้รูปแบบการนิเทศ และนักเรียนมีความสามารถในการคิด หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ครูพี่เลี้ยงและนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูมีความพึงพอใจต่อรูปแบบการนิเทศในระดับมากที่สุด นักเรียนมีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนรู้ในระดับเห็นด้วยมาก ผู้เกี่ยวข้องเสนอแนะว่า ควรนำรูปแบบการนิเทศไปใช้ และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของสามารถ ทิมนาค (2554 : 504) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการนิเทศการสอนตามแนวคิดของกลี๊กแมน เพื่อพัฒนาสมรรถภาพ การจัดการเรียนรู้ด้านทักษะการอ่านของครูภาษาไทยผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการนิเทศ การสอนตามแนวคิดของกลี๊กแมน เพื่อพัฒนาสมรรถภาพการจัดการเรียนรู้ด้านทักษะการอ่านของครูภาษาไทยที่เรียกว่า “AIPDE Model” ประกอบด้วยกระบวนการดำเนินงาน 5 ขั้น คือ ขั้นที่ 1 การประเมินสภาพและสมรรถภาพในการทำงาน (Assessing : A) ขั้นที่ 2 การให้ความรู้ก่อนการนิเทศ (Information : I) ขั้นที่ 3 การวางแผนการนิเทศ (Planning : P) ขั้นที่ 4 การปฏิบัติการนิเทศ (Doing : D) และ ขั้นที่ 5 การประเมินผลการนิเทศการสอน (Evaluating : E) ประกอบด้วยกระบวนการนิเทศการสอน 3 ขั้นคือ 1) การประชุมก่อนการสังเกตการสอน 2) การสังเกตการสอน 3) การประชุมให้ข้อมูลย้อนกลับหลังการสังเกต

7. ข้อเสนอแนะ

7.1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการสร้างและพัฒนารูปแบบการนิเทศที่ส่งผลต่อการพัฒนาครูสู่การยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ที่พบว่า นอกจากจะส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน และการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนแล้ว รูปแบบการนิเทศยังมีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนระดับประถมศึกษาอีกด้วย ดังนั้นการนำเอารูปแบบการนิเทศไปปรับประยุกต์ใช้นั้นควรคำนึงถึงความร่วมมือ ความมุ่งมั่น ตั้งใจของผู้บริหารและครูในโรงเรียนนั้น ๆ ด้วย จะทำให้การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนเกิดประโยชน์สูงสุด

7.2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยต่อไป

7.2.1 ควรทำการวิจัยเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียน/ผลการประเมินภายนอก ระหว่างโรงเรียนที่ไม่ได้พัฒนาตามรูปแบบการนิเทศ กับโรงเรียนที่ได้พัฒนาตามรูปแบบการนิเทศ

7.2.2 ควรทำการวิจัยและพัฒนาโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายคุณภาพสถานศึกษาอื่น ๆ ตามรูปแบบการนิเทศที่ผู้วิจัยสร้างและพัฒนาขึ้น

6. เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการ. (2554). **คู่มือพัฒนาสื่อการเรียนรู้**. กรุงเทพฯ: ครูสภาลาดพร้าว.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2554). **คู่มือการประเมินสถานศึกษาแบบอย่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง(สถานศึกษาพอเพียง) ประจำปี 2554-2556**. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2556). **คู่มือการบริหารสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย
- กัลยชลากรณ์ มหาพัฒน์ไทย. (2548). **ผลจัดการเรียนรู้แบบเน้นงานปฏิบัติที่มีต่อความสามารถ ในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนธนบุรีเทพสิลารักษ์ เขตธนบุรี**. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ชาลี ณีศรี. (2538). **การนิเทศการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 2)**. กรุงเทพฯ : โสภณการพิมพ์.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2543). **การวิจัยเบื้องต้น**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ชมรมเด็ก.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. **วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์**. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ : สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร, 2543.
- วัชร เล่าเรียนดี. (2013). **การนิเทศการสอน**. นครปฐม: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). **ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2560)**. กรุงเทพฯ : ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2. (2563). รายงานผลการทดสอบทางการศึกษา
ระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-Net). ขอนแก่น : เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2. (2562). รายงานผลการนิเทศ. ขอนแก่น :
เขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 2.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2. (2561). รายงานผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.
ขอนแก่น : เขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 2.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2. (2561). รายงานผลการทดสอบทางการศึกษา
ระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-Net). ขอนแก่น : เขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 2.
- Arnstein Allan C. & Hunkin Francid P. (2004). *Curriculum Foundations, Principles and Issues*
(4th ed.). Boston: Pearson Education.
- Bennis, W.G. (1989). *On becoming a leader*. MA: Addison-Wesley.
- Costa, A. , & Garmston, R. (2011). *Cognitive Coaching Foundation Seminar Learning Guide*
(8 ed.). United States of America : Center of Cognitive Coaching.
- Glatthorn, A. A. (1990). *Supervisory leadership : Introduction to instructional supervision*.
New York: Harper Collins.
- Harris, Ben M. (1993). *Supervisory Behavior in Education*. Englewood Cliffs, New Jersey :
Prentice-Hall.
- House, J.S. and Kahn, R.L.(1985). Measures and concepts of social support in Cohen,S.And
Syme, S.L. *Social Support and health*.